

Parlamentaarisen TKI-työryhmän sidosryhmäkysely TKI-järjestelmän nykytilasta ja kehittämisestä otakantaa.fi-palvelussa

1. Mitkä ovat suomalaisen TKI-järjestelmän keskeiset vahvuudet?

Vahvuksiimme lukeutuu korkea osaamisen taso, teknologiamyönteinen ilmapiiri, valmius ottaa uusia innovaatioita käyttöön sekä tutkimukseen ja kehittämiseen erikoistuneiden organisaatioiden yhteistyö. Esimerkiksi Uudellamaalla toimii Suomen suurimmat yliopistot ja ammattikorkeakoulut, kaikki Suomen tutkimuslaitokset sekä suuri joukko TKI-toiminnassa mukana olevia yrityksiä (ml. Business Finlandin veturiyrityksiä johtamassa yritysveroista innovaatioekosysteemiä). Toimijat ovat jo luoneet yhteisiä verkostoja ja ekosysteemejä, joissa on kansainvälisesti arvostettua erityisosaamista (mm. ICT, nanoteknologia, aivotutkimus, kvanttiteknologia, peliteollisuus, kestävän kehityksen edistämisen teknologiat, kiertotalous yms.). Myös Suomen nousujohteinen ja vahva startup-ekosysteemi tukee innovaatiotoimintaa.

Uusimaa ja täällä toimivat TKI-toimijat ovat aivan keskeinen osa Suomen TKI-järjestelmää. Täällä tehty TKI-työ tuottaa hedelmää koko Suomelle ja on myös johtanut teollisiin investointeihin muualla Suomessa (esim. tekstiilin kiertotaloudessa tehty tutkimustyö). Vaikka kilpailussa rahoituksessa alueen TKI-toimijat pärjää hyvin, kokonaisuutena valtion rahoitusjärjestelmä ei tunnista kasvavien alueiden haasteita ja mahdollisuuksia, vaan perustuu ajastaan jälkeen jääneisiin jakokriteereihin. Painopiste onkin siirrettävä kohti uutta luovaa, kestävästä kasvua ja Suomen aluepoliittinen paradigma on päivitettävä nykyaikaan ja tulevaisuuteen katsovaksi.

2. Mitkä ovat suomalaisen TKI-järjestelmän heikkoudet? Mitä toimenpiteitä tarvittaisiin TKI-järjestelmän pitkäjänteiseksi ja kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi?

Suomalaisessa TKI-politiikassa on ollut kansallisesti useampi ns. hukattu vuosi. Tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan rahoitusta on leikattu rajustikin ja varsinkin suhteessa kilpailijamaihin. TKI-politiikka yleisesti on ollut tempoilevaa ja lyhytjänteistä. Onnistuneitakin innovaatio-ohjelmia on ajettu alas hallitusten vaihtuessa. Uudenmaan liitto kannattaa ja korostaa kuinka tärkeää pitkäjänteisyys, ja hallituskausien yli jatkuva suunnitelmallisuus ovat innovaatio- ja teknologiapolitiikassa.

Laki valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosille 2024–2030 tuo läpimennessään rahoituksellista varmuutta ja sen läpimeno onkin pikaisesti varmistettava. Vastaavasti kansallinen TKI-tiekartta voisi toimia pitkäjänteisen TKI-politiikan tukena. Kansalliseen TKI-tiekarttaan ei ole sitouduttu, eikä sitä aidosti käytetä ohjaavana dokumenttina. Tarvitaan ennen kaikkea laajempien hankekokonaisuuksien toteuttamista, pitkäjänteisesti ja systemaattisesti konkreettisten tulosten aikaansaamiseksi.

TKI-toiminta vaatii tuekseen myös panostuksia koulutukseen ja osaamiseen. Uudenmaan liitto huomauttaa, että Uusimaa kärsii jatkuvasti osaajapulasta ja erilaisten selvitysten mukaan ne jo jarruttavat investointeja. Teemme mielellämme tiivistä yhteistyötä tilanteen parantamiseksi.

3. Eduskuntaryhmät sitoutuivat syksyllä 2021 T&K-menojen neljän prosentin BKT-tavoitteeseen vuoteen 2030 mennessä sekä valtion T&K-menojen kasvattamiseen tavalla, jota tavoitteen saavuttaminen edellyttää. Mihin julkinen T&K-rahoitus, erityisesti suunnitellut lisäykset, tulisi mielestänne kohdistaa ottaen huomioon edellä mainitut parlamentaarisen TKI-työryhmän syksyllä 2021 linjaamat TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteet?

Kansallisen 4% TKI-tavoitteen saavuttaminen edellyttää TKI-panostusten noin 6 %:n vuosittaista kasvua. Uudellamaalla 6 prosentin kasvu-ura tarkoittaisi 280 miljoonan euron vuosittaista TKI-menojen lisäystä. Tämä on merkittävä lisäys, jonka toteutuminen vaatii aktiivisia alueellisia toimenpiteitä yhteistyössä valtion kanssa. Samalla on tärkeää huomata, että paikallisia ja alueellisia, kansainvälisesti merkittäviä innovaatioekosysteemejä vahvistamalla saamme tutkimus- ja innovaatiotyöstä enemmän vaikuttavuutta. Tällaiset ekosysteemit tuottavat niin ratkaisuja maailman polttaviin ongelmiin kuin lisää taloudellista elinvoimaa. Tämä houkuttelee alueille myös lisää kansainvälistä osaamista ja rahoitusta sekä yksityisen puolen TKI-panostuksia. Kansainvälistä huipputasoa olevat yliopistot, tiedeyhteisö ja tutkimusryhmät sekä innovatiiviset yritykset pystyvät parhaiten houkuttelemaan Suomeen kansainvälisiä osaajia yhteistyössä ja kumppanuudessa kaupunkien kanssa. TKI-rahoitusta tuleekin kohdistaa erityisesti yritysten kasvua tukeviin palveluihin, poikkitieteellisiin TKI-ohjelmiin sekä kaupunkien kehitys- ja kokeilualustatoimintaan. Rahoituksen tulee sisältää myös riittävä vastinrahoitus, jotta Suomi voi hyödyntää täysimääräisesti EU:n rahoituksen, esim. erityisohjelmat.

Tutkimustoiminnan kansallisen tason jatkuva nostaminen on tärkeää, mutta TKI-ekosysteemien on kyettävä lisäksi hyvin laajaan uusimman tiedon vastaanottamiseen. Uusimman tiedon saanti ja omaksuminen vaatii laajaa kansainvälistä yhteistyökykyä ja nykyistä laajempaa kansainvälisesti suuntautuneiden asiantuntijoiden ja tukijoiden määrää.

4. Minkälaisia uusia avauksia tai tarpeita tulisi erityisesti huomioida rahoituksen kohdentamisessa?

Alueelliset innovaatio- ja teknologiapolitiikan välineet, kuten maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat ja niiden ympärille syntyneet verkostot, voivat parhaassa tapauksessa tukea kansainvälisesti merkittävien ekosysteemien ja kehittämissympäristöjen kehittymistä. Valtion ja aluetason toimijoiden yhteistyötä innovaatiopolitiikassa tulee entisestään lisätä kautta linjan ja toisaalta aluekehittämisen yhteys innovaatioihin tulisi valtion tasolla tunnustaa paremmin, erityisesti pitkäaikaisen suunnitelman laadinnassa.

Innovaatio- ja teknologiapolitiikassa on järkevää keskittyä haasteisiin, joissa yhdistyy globaali markkinakysyntä ja politiikan muospaine. Maailmanlaajuinen digivihreä siirtymä sekä terveys ja hyvinvointi ohjaavat satojen miljardien julkisia ja yksityisiä investointeja. Esimerkiksi EU:ssa on tehty selkeitä painopistevalintoja, jotka ohjaavat politiikkaa, lainsäädäntöä ja rahavirtoja. Toisaalta Pohjois-Ruotsin vety- ja akkuinvestoinnit näyttävät esimerkkiä isoja mahdollisuuksia hyödyntävistä kansallisista valinnoista.

Soveltavan ja ratkaisuhakuisen tutkimustyön ohella on turvattava riittävä ja laaja perustutkimuksen rahoitus, myös perinteisillä teknologia-aloilla. Teknologinen edelläkävijyys ja rohkeus edellyttävät myös panostuksia uuden teknologian soveltamisen ja käyttöönoton etiikkaan, kansalaisten tutkitun tiedon arvostukseen ja esimerkiksi tietosuojakysymyksiin.

5. Miten varmistetaan julkisen T&K-rahoituksen vaikuttavuus? Miten julkisella rahoituksella parhaiten kannustetaan yksityistä sektoria lisäämään T&K-panostuksiaan?

Niin kansallisten kuin kansainvälisten yritysten ja investoijien mukaan saaminen TKI-toimintaan edellyttää johdonmukaisia ja mittavia panostuksia sekä selkeitä painopistevalintoja kansallisessa TKI-politiikassa.

Olisi analysoitava tuetaanko nykyisellään liian pieniä ja lyhytkestoisia hankkeita? Saataisiinko parempaa vaikuttavuutta, jos hankkeet kestävät pidempään ja niillä olisi kunnollinen rahoitus. Yksi esimerkki on vaikkapa ministeriöiden omat innovaatorahoitukset, jotka jakaantuvat usein todella pieniin hankkeisiin – olisiko järkevää yhdistää ministeriöiden rahoitus nykyistä useammin yhdeksi isoksi kokonaisuudeksi? Vaikkapa kiertotaloudessa tällaiset yhteishankkeet olisi järkevämpiä kuin jokaisen ministeriön omat pienet hankkeet.

Tätä työtä on tehtävä tiiviissä yhteistyössä valtion, maakuntien, kaupunkien ja kuntien sekä kaikkien TKI-toimijoiden kesken.

Toinen iso kysymys on olemassa olevan innovaatioinfrastruktuurin tukeminen - meillä on useita kansainvälisesti merkittäviä infrastruktuureja, jotka eivät saa julkista innovaatorahoitusta. Toisaalta

esimerkiksi startup- ja tutkimusintensiivisten pk-yritysten on vaikeaa päästä niihin pilotoimaan korkeiden kustannusten vuoksi. Tähän tarvitaan julkista rahoitusta.

Vaikuttavuuden todentaminen on vaikeaa. TKI-ohjelmissa ja ekosysteemikehittämisessä on mukana todella paljon tahoja ja kehittämisen aikajänteet ovat pitkiä. Tuloksia ei välttämättä saavuteta yhden vaalikauden tai rakennerahastokauden aikana. Haastavat ongelmat vaativat uudenlaisia ratkaisumalleja, jos tuloksiin halutaan päästä. Kansallisesti ja alueellisesti on uskallettava kysyä, miten kehittämiseen saataisiin:

- aitoa panostusta - ei vaan suunnittelutasolle vaan konkreettiseen toteutukseen asti
- pitkäjänteisyyttä, vaikkakin samalla myös ketteryyttä
- avoimuutta ja parempaa näkyvyyttä - suunnitelmiin, toteutukseen ja *seurantaan*

Tärkeää on pitkäjänteinen ja avoin seuranta. Samalla olisi tärkeää tarkastella kokonaiskuvaa, eli sitä onko kansallinen ja alueellinen tekeminen liian päällekkäistä ja miten yhteensovittaminen toteutuu.